

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська
політехніка»

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
адміністрування

Кафедра управління персоналом та бізнес-технологій

СИЛАБУС

Основи фінансового менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Ремньова Л.М.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“28” серпня 2024 р.

Розробник Ремньова Людмила Михайлівна, к.е.н., професор
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри *управління персоналом та бізнес-технологій*

Протокол від “28” серпня 2024 р. № 10

Узгоджено з гарантом освітньої програми:
(підпис) Попело О.В.
(прізвище та ініціали)

(підпис) Кичко І.І.
(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	англійська
Рік навчання та семестр	3 рік, 5 семестр, ОПП «Менеджмент» та ОПП «Управління персоналом та економіка праці» спеціальності 073 «Менеджмент»
Викладач (-і)	Ремньова Л.М., завідувач кафедри управління персоналом та бізнес-технологій, к.е.н., професор
Профайл викладача	https://upec.stu.cn.ua/resources_KUPEP/vikladachi_KUPEP.html
Контакти викладача	(063) 464 10 31 remneva1962@ukr.net

2. Анотація курсу.

Курс «Основи фінансового менеджменту» є обов'язковою дисципліною циклу професійних дисциплін спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійних програм «Менеджмент» та «Управління персоналом та економіка праці» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Використання наукових підходів до управління фінансами є надзвичайно важливим для будь-якої організації, незалежно від її розміру та організаційно-правової форми, оскільки забезпечує більш ефективні процеси формування, розподілу та використання фінансових ресурсів для досягнення загальних цілей компанії. Здобувачі вищої освіти здобуть в рамках курсу знання про фінансові інструменти та методи, що допоможуть

оцінювати ефективність господарських операцій, оптимізувати структуру активів та джерел їх фінансування, управляти фінансовими ризиками.

3. Мета та цілі курсу.

Мета вивчення навчальної дисципліни «*Основи фінансового менеджменту*» є формування та розвиток загальних та спеціальних (фахових) компетентностей у галузі знань 07 - *Управління та адміністрування* зі спеціальністю 073 «*Менеджмент*» із застосуванням у повсякденній діяльності методів та принципів ефективного управління фінансами підприємства для вирішення професійних завдань, передбачених відповідними освітньо-професійними програмами. Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти (ЗВО) має набути або розширити наступні (ІК) інтегральну, загальну (ЗК) та спеціальні (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми підприємств, установ, організації, формувати обґрунтовані рішення.

Завдання дисципліни «*Основи фінансового менеджменту*»: вивчення теоретичних основ управління фінансами в сучасних організаціях, підготовка висококваліфікованих менеджерів, які володіють науково обґрунтованими методами використання різноманітних фінансових інструментів для підвищення ефективності функціонування організацій та забезпечення їх фінансової стійкості у довгостроковому періоді.

4. Результати навчання.

Під час вивчення дисципліни «*Основи фінансового менеджменту*» ЗВО має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбачені освітньою програмою:

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень. Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати :

- основні задачі, функції та принципи управління фінансами;
- основи управління доходами, витратами та прибутком;
- особливості управління грошовими потоками підприємства;
- принципи збалансованого управління активами та пасивами підприємства;
- існуючі механізми нейтралізації та мінімізації фінансових ризиків;
- основи методи фінансового аналізу та оцінки фінансового стану підприємства на основі його фінансової звітності.

вміти :

1. використовувати результати фінансового аналізу для виявлення проблем та прийняття управлінських рішень щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів підприємства;

2. розробляти окремі фінансові політики (управління активами, управління пасивами, управління прибутком, управління грошовими потоками, управління фінансовими ризиками тощо) з урахуванням впливу внутрішніх та зовнішніх чинників;

3. виявляти резерви збільшення прибутку та покращення платоспроможності підприємства;

4. приймати рішення щодо формування структури активів підприємства та джерел їх фінансування.

5. Пререквізити. Вивчення дисципліни базується на таких навчальних дисциплінах, що були вивчені раніше: «Теорія управління», «Теорія прийняття управлінських рішень», «Основи менеджменту», «Управлінський аналіз», «Основи бухгалтерського обліку».. Дисципліна є базовою для вивчення дисциплін освітньо-професійних програм «Менеджмент» та «Управління персоналом та економіка праці» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а також може використовуватися під час підготовки випускної кваліфікаційної роботи бакалавра.

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна к-сть годин 90
Лекції	16
Семинарські / практичні заняття	14
Самостійна робота (реферати, контрольна робота)	60
Всього кредитів	3

7. Тематика курсу. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин для денної форми навчання			
	Всього	у тому числі		
		Лекц.	Практ. (семін.)	Самостій на робота
Змістовий модуль 1. Фінанси підприємства як об'єкт управління				
1. Сутність та особливості фінансів підприємства	9	2	2	5
2. Задачі, основні принципи та інформаційне забезпечення фінансового менеджменту	9	2	2	5
3. Формування доходів, витрат та прибутку підприємства	13	2	2	9
4. Управління грошовими потоками підприємства	13	2	2	9
Разом за змістовим модулем 1	44	8	8	30
Змістовий модуль 2. Механізми прийняття фінансових рішень				
Основи управління оборотними і необоротними активами	12	2	2	8
Основи управління власним і позиковим капіталом підприємства	12	2	2	8
Управління фінансовими ризиками	9	2	1	6
8. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства	13	2	1	10
Разом за змістовим модулем 2	46	8	6	30
Разом	90	16	14	60

8. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	<p>Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з дисципліни є поточний та семестровий контроль. Поточний контроль складається з опитувань, які проводяться під час практичних занять, а також захисту розрахункової роботи. Запитання для поточного контролю знаходяться у відповідних методичних рекомендаціях. Семестровий контроль проводиться у вигляді заліку, запитання до якого на початку семестру розміщується у системі дистанційного навчання MOODLE. Семестровий контроль у вигляді <i>заліку</i> проводиться під час сесії у вигляді тесту з 10 запитань (1 бал за кожний тест). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до оцінки за залік. У випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний залік складається з трьох питань: двома теоретичними (по 30 балів максимум за кожне) та одним практичним (40 балів максимум).</p>
Вимоги до реферату, розрахункової роботи	<p>Вимоги до реферату:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мова – англійська або державна. • Стиль – науковий. • Послідовність – логічна. • Формат сторінок – А4. • Шрифт та розмір – Times New Roman, 14. • Міжрядковий інтервал – полуторний. • Обсяг реферату: 10-20 сторінок • Поля: ліве поле – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє і нижнє – 20 мм. • Простий план – 3-4 розділи, підписується ЗМІСТ • Список джерел – 10-15 найменувань. • Заголовки розділів пишуться – ВЕЛИКИМИ літерами. • Заголовки підрозділів пишуться – маленькими літерами (крім першої). <p>Вимоги до розрахункової роботи: Кожний варіант розрахункової роботи передбачає виконання 2 теоретичних питань за варіантом та практичної розрахункової частини. Обсяг роботи до 20 сторінок. За роботу максимально передбачено 40 балів.</p>
Семінарські заняття	<p>Семінарські заняття проводяться згідно з питаннями, які розглядалися під час лекційних занять та з питаннями винесеними на самостійне опрацювання. Під час семінарів значна увага приділяється вирішенню практичних завдань. За бажанням студенти можуть готувати на семінарське заняття реферативні доповіді. Для підготовки до семінарських занять і виконання самостійної роботи за кожною темою ЗВО запропоновано питання для обговорення, тестові та практичні завдання. Методичні вказівки до семінарських занять розміщені в електронному архіві університету та в системі Moodle</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>З дисципліни ЗВО може набрати до 90% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 10% підсумкової оцінки – на заліку.</p> <p>У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав в повному обсязі передбачених робочою програмою всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (50), він не допускається до складання заліку під час сесії,</p>

	але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету “Чернігівська політехніка”. Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. За результатами семестру в залікову відомість виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання, що наведена в наступному розділі.
--	---

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль за модулями

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів за видами робіт	
	Тестові завдання	Індивідуальне практичне завдання
Змістовний модуль 1. Фінанси підприємства як об'єкт управління	0...10	0...10
Змістовний модуль 2. Механізми прийняття фінансових рішень	0...10	0...10
Підсумкова поточна оцінка за семестр	0...20	0...20

Форми контролю та оцінювання виконання розрахункової роботи

Вид роботи	Форма контролю	Кількість балів	
Практична частина	1. Відповідність умовам завдання	0...	5
	2. Правильність виконання	0...	10
	3. Обґрунтованість висновків	0...	10
Теоретична частина	1. Актуальність інформації	0...	5
	2. Посилання на першоджерела	0...	2
	3. Відповідність оформлення вимогам	0...	2
Захист розрахункової роботи	1. Своєчасність здачі	0...	2
	2. Самостійність виконання (відповіді на запитання)	0...	4
Разом		0...	40

Підсумкова семестрова оцінка

Види робіт	Кількість балів
Поточний контроль	0...40
Розрахункова робота	0...40
Підсумковий модульний контроль	0...10
Залік	0...10
Разом	0...100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
0-59	FX	незадовільно	не зараховано

9. Політика курсу. Під час вивчення курсу «*Основи фінансового менеджменту*» учасники освітнього процесу дотримуються політики академічної доброчесності, порушенням якої вважається: академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства; оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів; фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять очно у відповідності до затвердженого розкладу, крім випадків карантину (коли заняття проводяться дистанційно через Інтернет), а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл. Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету та онлайн у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Перескладання або відпрацювання пропущених занять можливе шляхом виконання самостійних робіт, тестових завдань і практичних занять в системі дистанційного навчання Moodle, або аудиторно безпосередньо викладачу.

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти за даною спеціальністю з освітніх компонент, спрямованих на отримання компетентностей з курсу, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення «Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»» шляхом співставлення отриманих програмних результатів навчання та компетентностей. У випадку проходження подібного курсу з інших спеціальностей перезараховані можуть бути лише теми, зазначені в курсі відповідно до змістовних модулів.

Політика дедлайнів

Своєчасність здачі розрахункової роботи оцінюється в 1 бал. Відповідно, максимальна оцінка за невчасно здані роботи зменшується на зазначену кількість балів. Виключенням може бути наявність поважних причин несвоєчасної здачі зазначених робіт (хвороба, участь в зазначений час в інших видах навчальної, наукової чи організаційної роботи, офіційна робота за фахом).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачам вищої освіти курсу можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, статті на науково-практичних конференціях

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні розрахунково-графічних робіт (принципи описані у Кодексі академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка»). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До

здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час проведення підсумкового контролю.

10. Рекомендована література:

Основна:

1. Аранчій В.І., Томілін О.О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.
2. Вахович І. М. Фінансовий менеджмент: магістерський курс : навч. посіб. 3-тє вид., змінене і доп. Луцьк : Надстир'я, 2023. 640 с.
3. Верланов Ю.Ю. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Вид. 2-ге. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с.
4. Жигалкевич Ж.М., Кам'янська О.В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент». Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с.
5. Шевченко Н. В., Мельник С. І. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 224 с.
6. Don M/ Chance (2021). Financial risk management: an end user perspective. World Scientific Books, World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd. URL: <https://www.amazon.com/Financial-Risk-Management-End-Users/dp/9811202672>.

Додаткова:

1. Левкович О. В., Безлюдна К. С. Оцінка стану і використання необоротних активів підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 6. С. 1–8.
2. Олійник О. О. Грошові і фінансові потоки в системі фінансового менеджменту підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 13-14. С. 32-37.
3. Решетник Н. І., Насікан Н. І., Клименко О. М., Світлична К. С., Сулова Т. О. Стратегічний фінансовий менеджмент у діяльності корпорацій. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2021. № 2(37). С.134-141.
4. Ясинська Д. В., Добровольська О. В. Сучасна парадигма діагностики фінансового стану підприємства в період кризи. *Економічний простір*. 2021. №166. С. 81-84.
5. A Comprehensive Guide to Financial Management (2024). URL: <https://happay.com/blog/financial-management/>.
6. Financial Analysis: What is it, Types, Objectives, Limitations & Tools (2024). URL: <https://happay.com/blog/financial-analysis/>.
7. Financial Planning: What is it, Types, Objectives, Steps & Benefits (2024). URL: <https://happay.com/blog/financial-planning/>.
8. Difference Between Financial Accounting and Management Accounting: A Deep Dive (2024). URL: <https://happay.com/blog/difference-between-financial-accounting-and-management-accounting/>.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.ukrstat.gov.ua> – Державна служба статистики України.
2. <http://chernigivstat.gov.ua/> – Головне управління статистики в Чернігівській області.
3. <https://www.mof.gov.ua/uk> – Міністерство фінансів України.
4. <https://index.minfin.com.ua> - статистична інформація Міністерства фінансів України.
5. <http://zakon2.rada.gov.ua/> – Закони, прийняті Верховною Радою України.